

Indsatsområder for handicap og psykiatri

Dato: 28. juni 2019

www.klk.kl.dk

Side 1 af 25

Dette notat udgør afrapporteringen af den analyse som KL's Konsulentvirksomhed (KLK) har udarbejdet for Næstved Kommune med henblik på at identificere indsatsområder for handicap og psykiatri. Formålet med indsatsområderne er at give input til kommunens arbejde med budget 2020.

Handicap- og Psykiatriområdet i Næstved Kommune prioriterer i 2019 at arbejde med nye ideer og indsatser med henblik på at imødekomme borgerne behov for tryghed og kvalitet samt den stigende efterspørgsel efter ydelser. Der er tale om store udfordringer, der stiller krav til forskellige tilgange, der er relateret til viden, forandring og innovation. Derfor vil Handicap- og Psykiatriområdet arbejde ud fra tre parallelle spor:

1. Analyse af udgiftspres
2. Kapacitetstilpasning
3. Fælles indgang – Fælles tilgang

Kommunen har særlig ønsket bistand fra KLK til analyse af udgiftspreset og til at få analyseret handlemuligheder på området, som kommunen kan foretage for at nedbringe udgifterne på området. KLK's analyse og forslag skal have tydelig kobling til to øvrige spor. Det er kommunens ambition, at der er en tydelig rød tråd på tværs af de tre spor.

Først præsenteres KLK's analyse af udgiftspreset på området. Derefter præsenteres KLK's forslag til handlemuligheder med henblik på at nedbringe udgiftspreset på områderne handicap og psykiatri.

Ved udarbejdelse af forslag til indsatsområder, har KLK fået stillet en stor mængde skriftligt materiale til rådighed fra Næstved Kommune, udarbejdet detaljeret benchmarking med sammenlignelige kommuner og været i tæt dialog med ledere fra både myndighedsområdet og kommunens egne leverandører samt med medarbejdere fra myndighedsområdet. Derudover har KLK indhentet erfaringer fra andre kommuners praksis og KL's fagkontor for socialpolitik.

1. Resume og forslag

Det er KLK's overordnede vurdering, at udgiftsniveauet på området i Næstved Kommune er lavt. Dette både i forhold til den socioøkonomiske sammensætning af borgerne, og i forhold til gennemsnittet af kommuner i Danmark. Samtidig har der de sidste fire år været en årlig vækst på området i Næstved Kommune på fire procent om året, hvilket svarer til ca. 16 mio. kr. Dette udgiftspres er genkendeligt fra andre kommuner, og konsekvensen er, at før udgifterne på området kan reduceres, er det nødvendigt med tiltag, der stopper væksten i udgifter.

Det er også KLK's vurdering, at Næstved Kommune i forvejen arbejder systematisk med at holde udgifterne på området på et lavt niveau, samtidig med at man har fokus på at overholde reglerne i Serviceloven og have et niveau i sagsbehandlingen som er i overensstemmelse med Ankestyrelsens forventninger.

På baggrund af ovenstående har KLK udarbejdet en række indsatsforslag, som Næstved kommune kan arbejde videre med, med henblik på at bremse udgiftsvæksten og nedsætte udgifterne på området.

Det er en generel risiko ved at gennemføre forslagene, at de ikke vil resultere i at udgifterne til områderne falder, men blot at udgifterne i bedste fald ikke stiger i samme omfang som hidtil. Med henblik på at vurdere effekten af de enkelte forslag anbefaler KLK derfor, at der følges op på både den kvalitative implementering af de enkelte forslag og på de kvantitative (tal) forudsætninger for beregninger i de enkelte forslag. På den måde vil Næstved Kommune kunne følge med i om forslagene har den forventede effekt på økonomien tidligere end det evt. fremgår af kommunens regnskaber.

KLK's forslag er rubriceret under tre hovedtemaer: Effektiviseringsvejen, Udviklings- og investeringsvejen og Sparevejen.

Nedenfor opstilles forslagene i skemaform. De enkelte forslag er uddybet enkeltvis senere i notatet, hvor de potentielle besparelser henover årene er anført.

Nr.	Forslag	Forventet besparelse	Bemærkninger
Effektiviseringsvejen			
1.1	Lavere gennemsnitspriser på længerevarende botilbud	1,0 mio. kr. i 2020 stigende til 4,0 mio. kr. i 2023	Det er forudsat, at det er muligt at sænke priserne med 0,6 procent om året over fire år. Risikoen er, at det ikke er muligt at nedsætte taksterne for borgere, der allerede er i botilbud.
1.2	Bedre sammenhæng mellem bo- og dagtilbud i Næstved Kommune	0,4 mio. kr. i 2020 voksende til 0,8 mio. kr. i 2022	Det er forudsat at der kan spares i alt to procent af udgifterne på dagtilbud. Risikoen ved forslaget er, om

			det i realiteten er muligt at gennemføre de forudsatte ændringer i vagtplanerne.
1.3	Tættere samarbejde mellem myndighed og egne udførere	Ikke muligt men en forudsætning for fastholdelse af de lave udgifter.	Risikoen ved forslaget er, om medarbejderne på myndighedsområdet og på udførerenhederne kan omstille sig til nye roller.
Udviklings- og investeringsvejen			
2.1	Nedbringe opholdstid i midlertidige botilbud	3,8 mio. kr. i 2020 stigende til 15 mio. kr. i 2023	Forslaget baserer sig på en række indsatser, der tilsammen understøtter, at den gennemsnitlige opholdstid i midlertidige tilbud kan nedsættes med seks måneder fra tre år til 2,5 år. Risikoen er, at indsatserne ikke giver de ønskede effekter på opholdstiden, eller at det ikke er muligt at gennemføre forslaget om fx at etablere flere midlertidige botilbud i Næstved Kommune.
2.2	Tidlig afklarende indsats gennem øget brug af SEL § 82	0,5 mio. kr. i 2020 stigende til 3,0 mio. kr. i 2023	Det er forudsat, at det samlede antal borgere der modtager støtte stiger, men at gennemsnitsprisen falder, mere end antallet stiger. Risikoen ved forslaget er, at serviceniveauet stiger, uden at det samtidig medfører et fald i priserne.
2.3	Langsigtet forebyggende indsats på tværs de specialiserede socialområder for børn, unge og voksne	De økonomiske konsekvenser af forslaget på handicap og psykiatriområdet kan først forventes efter budgetperiodens udløb.	Der er risiko for, at udgifterne til området for børn og unge med særlige behov stiger på kort sigt, og at udgifterne på området ikke falder igen, og at de heller ikke falder på handicap- og psykiatriområdet. Dette kan ske, hvis en øget forebyggende indsats blot medfører, at kommunen bliver opmærksom på flere børn og unge med behov for hjælp.
2.4	Sammenhængende indsats på tværs af beskæftigelses- og socialområdet (Den kommende Hovedlov)	Der kan ikke forventes et økonomisk provenu, men Hovedloven vil formentlig betyde omlægning af kommunens indsatser til borgere med behov på tværs af flere lovgivninger.	Der er den risiko, at omlægninger af organisering og indsatser blot betyder, at der bruges flere penge på administration, uden at dette modsvares af lavere udgifter eller mere sammenhængende indsats til borgerne. Der er endvidere den risiko, at nye styringsformer, som følger af loven, vil svække incitamenterne til budgetoverholdelse på de enkelte sektorområder.

Sparevejen			
3.1	Skærpelse af serviceniveau og serviceadgang til botilbud, bostøtte mv.	2,0 mio. kr. i 2020 stigende til 8,0 mio. kr. i 2023	Det er forudsat, at reduktion af serviceniveauet kan gennemføres med ½ procent af året af de samlede udgifter til handicap og psykiatri. Risikoen ved forslaget er, at udgifterne i første omgang falder, men at de senere stiger igen.
3.2	Generel besparelse på kommunens egne tilbud	2,0 mio. kr. i 2020 stigende til 8,0 mio. kr. i 2023	Det er forudsat, at der kan gennemføres en besparelse på en procent om året for halvdelen af det samlede budget til handicap og psykiatri. Risikoen er, at ved samtidig gennemførelse af forslag 3.1, vil besparelsen nogle steder ramme to gange. Samtidig er der den risiko, at nogle af kommunens tilbud på sigt ikke vil kunne overleve i deres nuværende form.
3.3	Besparelser på STU	0,4 mio. kr. i 2020 stigende til 1,6 mio. kr. i 2023	Det er forudsat, at antallet af unge i STU kan nedbringes med to om året i fire år. Risikoen er, at dette ikke kan lade sig gøre på grund af lovgivningsmæssige krav om målgruppen.

2. Analyse af udgiftspres

Analysen af udgiftspres bygger på forskellige kilder. Først har KLK indhentet data fra Næstved Kommune om budget og regnskab for det specialiserede voksenområde.

Side 5 af 25

Med henblik på at analysere størrelsen af udgiftsniveaulet, har KLK derudover hentet oplysninger fra Danmarks Statistik og fra VIVES ECO-nøgletal.

Endvidere er der indhentet detaljerede oplysninger om udgifter og antal voksne, der modtager foranstaltning efter Serviceloven. Dette er sket med henblik på at foretage en mere detaljeret vurdering af årsagerne til udvikling og størrelse på udgiftsniveaulet på området i Næstved Kommune. Der er indhentet data fra Næstved Kommune og tre andre kommuner, som har en socioøkonomisk sammensætning af befolkningen, der på handicap- og psykiatriområdet minder om den der er i Næstved Kommune¹.

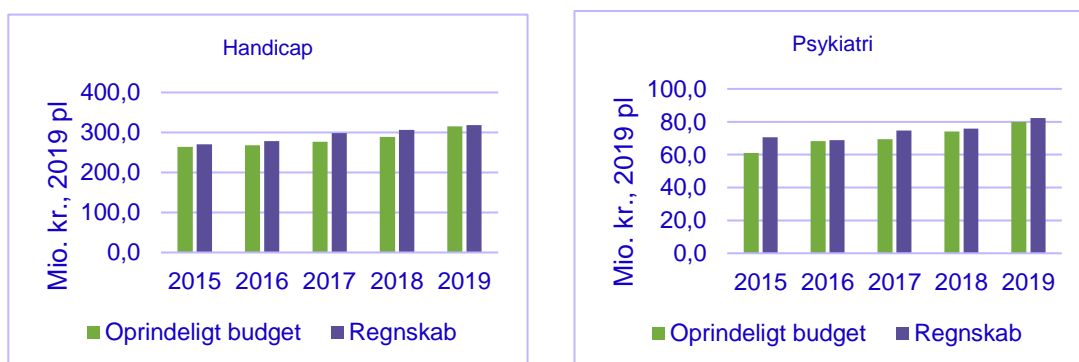
2.1 Den økonomiske udfordring

Det er KLK's vurdering, at Næstved Kommune har en tredobbelt økonomisk udfordring på områderne for handicap og psykiatri:

1. Budgettet overskrides
2. Udgifterne stiger
3. Udgiftsniveaulet på områderne er lavt i Næstved Kommune

Siden 2015 har årets regnskabsresultat hvert år oversteget budgettet på handicap- og psykiatriområdet. Samtidig har udgifterne på begge områder været stigende.

Figur 1 og 2: Budget og regnskab for områderne Handicap og Psykiatri

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Næstved Kommune

Overskridelsen af budgettet udgør et problem, fordi Kommunalbestyrelsen ved vedtagelsen af årets budget prioriterer kommunens økonomiske ressourcer mellem de forskellige områder. Pga. loftet for serviceudgifter og risi-

¹ Tønder, Vejen og Sønderborg Kommuner

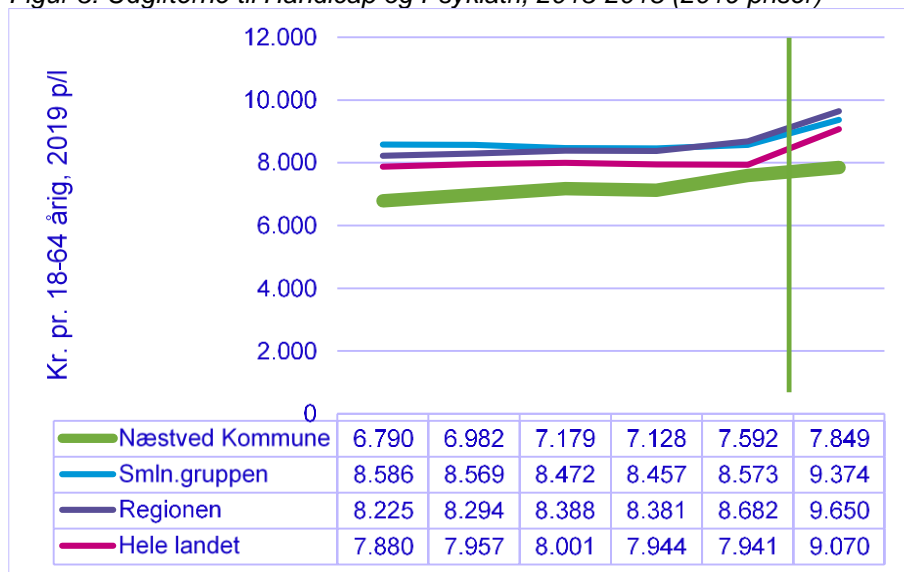
koen for økonomiske sanktioner fra staten, betyder det, at hvis nogle områder ender med at bruge flere penge end budgettet, skal kommunen i løbet af året reducere udgifterne på andre områder.

Det samme er i princippet tilfældet, når udgifterne til området hvert år stiger i forhold til forrige år. På den måde øges presset fra handicap- og psykiatriområderne på kommunens samlede budget, og den politiske proces med at prioritere den økonomiske ramme mellem de forskellige områder vanskeliggøres.

Næstved Kommune er ikke alene om at have et stigende udgiftspres på de to områder. Udgifterne til området er også steget i andre kommuner. Niveaulet i Næstved Kommune har i hele perioden været lavere end i de øvrige kommuner. Samtidig har der været et større pres for udgiftsstigninger i Næstved og de øvrige kommuner i Region Sjælland end i gennemsnittet af kommuner i Danmark. Det er KLK's erfaring, at en meget stor del af kommunerne oplever et kraftigt udgiftspres på området, og KLK har beregnet, at over 70 kommuner ikke har kunnet holde budgettet på området i 2018.

Fra 2017 til 2018 var der ændringer i den kommunale kontoplan, der vanskeliggør en umiddelbar sammenligning mellem de to år.

Figur 3: Udgifterne til Handicap og Psykiatri, 2013-2018 (2019 priser)

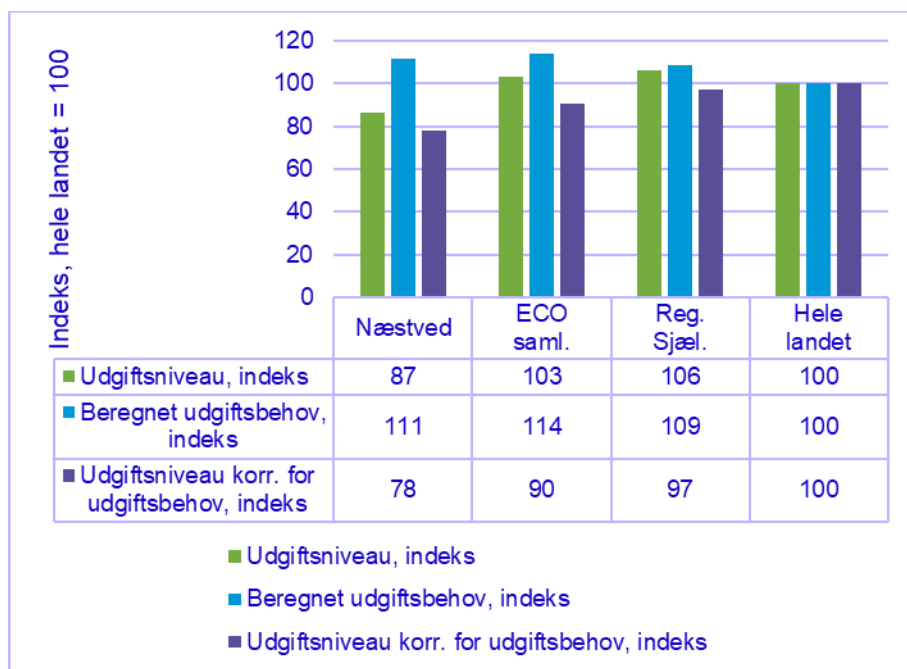

Kilde: VIVE, ECO nøgletal

I forhold til andre kommuner er udgiftsniveaulet på handicap- og psykiatriområdet forholdsvis lavt i Næstved Kommune. I 2018 brugte Næstved Kommune 7.707 kr. pr. 18-64-årig i kommunen på området. Dette er 87 procent af niveaulet for hele landet og noget under niveaulet i sammenlignelige kommuner. VIVE har i ECO-nøgletallene beregnet et forventet udgiftsniveau for området i forhold til gennemsnittet af landets kommuner. Når der korrigeres for socioøkonomiske forhold, er udgiftsniveaulet til Handicap og Psykiatri i Næstved Kommune 22 procent under landsgennemsnittet.

Dette udgør den tredje økonomiske udfordring. Når udgifterne til området i Næstved Kommune er så meget lavere end i gennemsnittet af danske kommuner, kan det være vanskeligt at sænke udgifterne yderligere. Det betyder så, at de indsatser Næstved Kommune gør for at begrænse udgifterne på området, hovedsageligt kan forventes at sænke stigningen i udgifterne.

Figur 4: Udgifterne til det voksenspecialiserede område i 2018

Kilde: VIVE, ECO nøgletal

2.2 Benchmarking

Benchmarking med andre kommuner er foretaget ud fra en anden afgrænsning af udgifterne end den Næstved Kommune selv anvender i afgrænsningen af den økonomiske bevilling. Forskellen skyldes hensynet til at sammenligningen foretages på præcise afgrænsninger af den autoriserede kontoplan for kommuner².

I dette afsnit foretages først en benchmarking på overordnet niveau af udgifterne på det specialiserede voksenområde i Næstved Kommune med andre kommuner. Dernæst sammenlignes der mere detaljeret på udgifterne til bostøtte (SEL § 85), botilbud (SEL §§ 85/105, 107 og 108) samt beskæftigelses- og samværstilbud (SEL §§ 103 og 104).

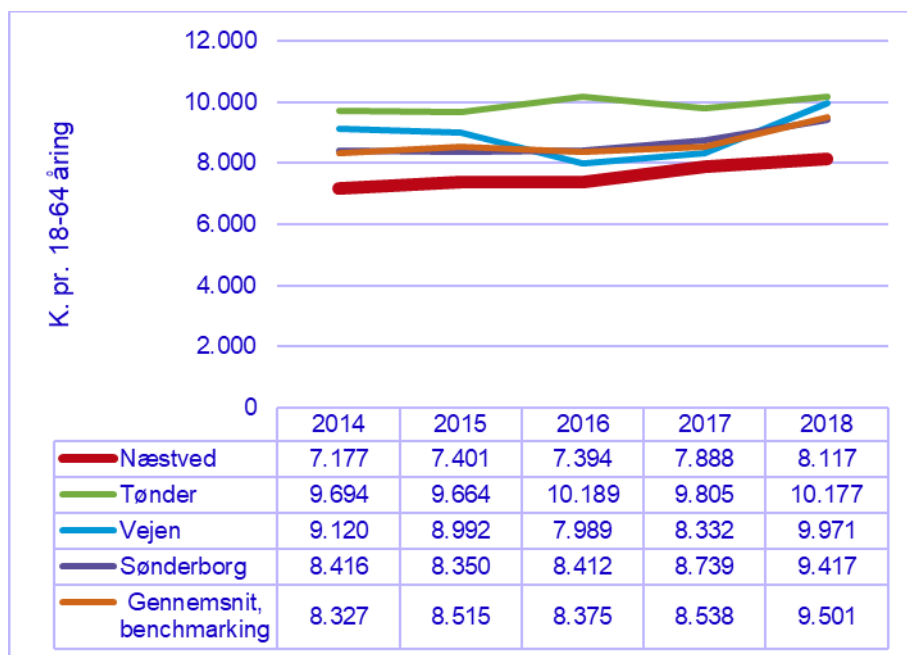
2.2.1 Overordnet benchmarking af udgiftsniveauet

Som nævnt ovenfor, er udgiftsniveauet på handicap- og psykiatriområdet i Næstved Kommune lavere end i sammenlignelige kommuner samt i hele landet.

² Sammenligningen foretages for 2018 for alle funktioner på 5.38.XX inkl. særlige daginstitutioner.

Udgifterne pr. 18-64-årig i Næstved Kommune til handicap og psykiatri er lavere end i de fire sammenlignede kommuner. Samtidig er Næstved Kommune den af de fire kommuner, der har haft den største stigning i udgifterne pr. borger i perioden 2014 – 2017. Pga. ændringer i konteringspraksis kan udgifterne mellem 2017 og 2018 ikke umiddelbart sammenlignes.

Figur 5: Udgifterne til det handicap- og psykiatriområde i 2014-2018 (2019 pl.)

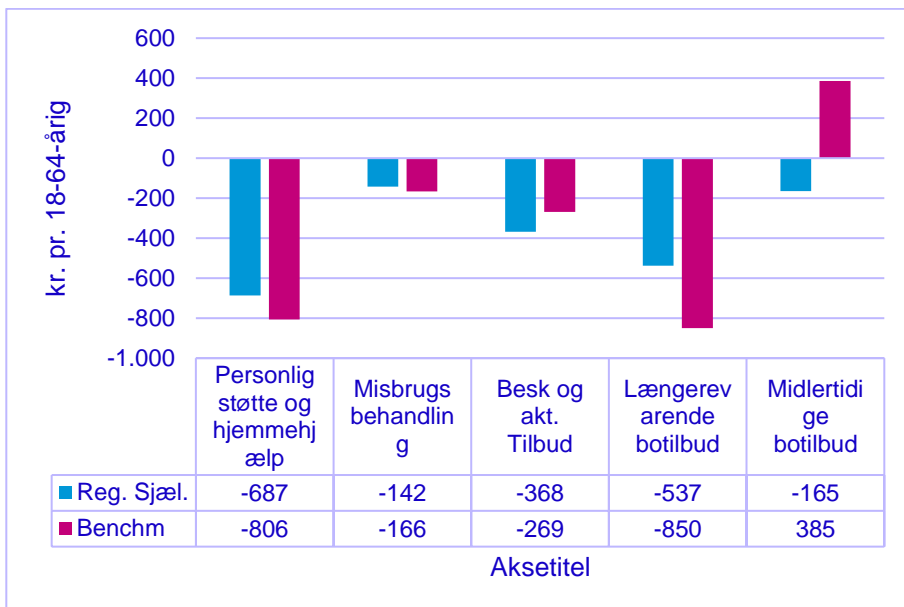
Kilde: FLIS og KL's databank over udgifter i kommuner

For at undersøge hvor udgifterne på handicap- og psykiatriområdet særligt afviger fra sammenlignelige kommuner, og dermed også få en indikation af, hvor Næstved Kommune evt. har handlemuligheder, har KLK beregnet forskellen i udgifter pr. 18-64-årig mellem Næstved Kommune og andre kommuner på området.

På nær delområdet med midlertidige botilbud, er udgifterne i Næstved Kommune til handicap og psykiatri lavere end i sammenlignelige kommuner. I forhold til benchmarkingkommunerne bruger Næstved Kommune 385 kr. mindre pr. 18-64-årig til midlertidige boliger, end de tre øvrige benchmarkingkommuner. Dette svarer til ca. 18 mio. kr. i forhold til de øvrige kommuner i Region Sjælland, bruger Næstved Kommune færre penge til alle områderne under handicap og psykiatri, inklusive midlertidige botilbud.

Det er **KLK's vurdering**, at de lave udgifter i Næstved Kommune i forhold til de øvrige benchmarkingkommuner understreger udfordringen om at handlemuligheder i første omgang vil rette sig mod at begrænse yderligere vækst i udgifterne på området.

Figur 6: Forskelle i udgifter på delområder (regnskab 2018)

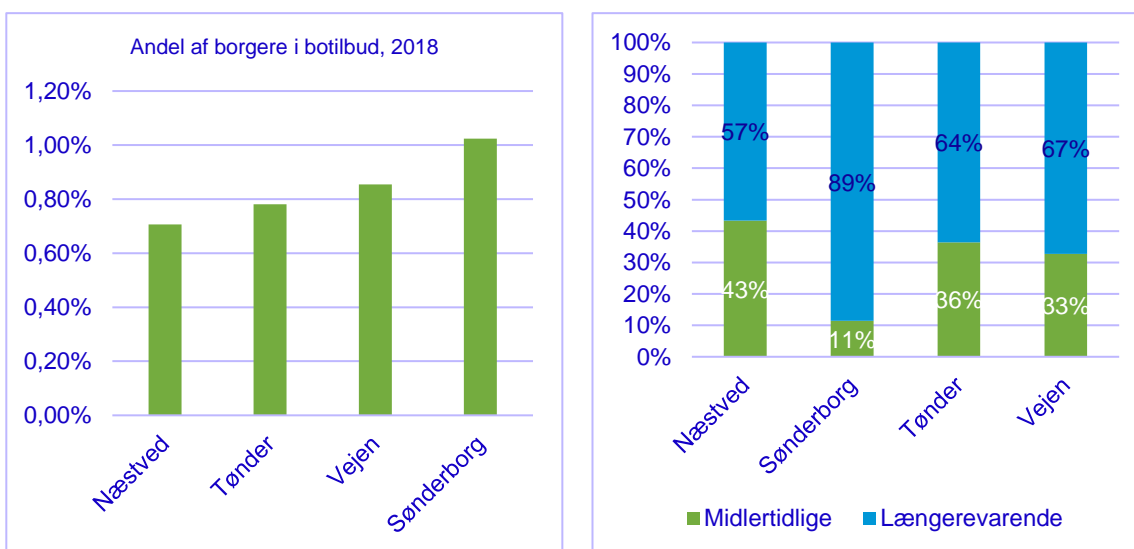
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra VIVE, ECO nøgletal

2.2.1 Botilbud

I Næstved Kommune har 0,7 procent af de 18-64-årige en plads i et botilbud. Det gælder både midlertidige botilbud (SEL § 107) og længerevarende botilbud (SEL § 108 eller SEL § 85/ABL § 104).

Det er mindre end i de øvrige benchmarkkommuner. Det er også KLK's erfaring, at dette er en lav andel, i forhold til hovedparten af landets kommuner.

Figur 7 og 8: Borgere i botilbud (2018)

Kilde: Egne beregninger på baggrund indberetninger fra kommunerne

Ud af de borgere fra Næstved Kommune, der har et botilbud, er fire ud af 10 i et midlertidigt botilbud. To af de øvrige kommuner er andelen tættere på tre ud af 10, og i den sidste kommune (Sønderborg) er det en ud af ti.

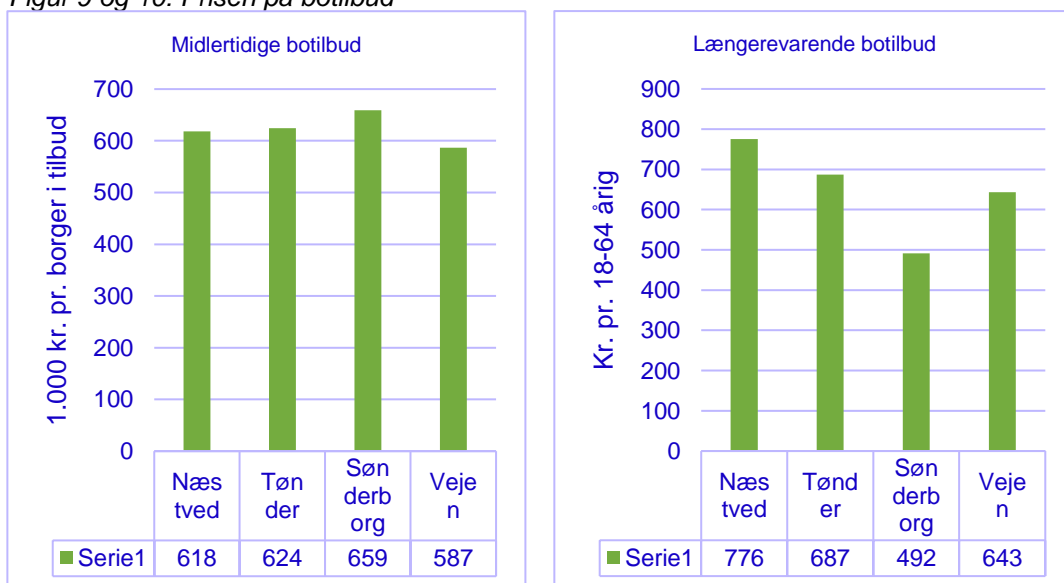
Der er stor forskel på om borgere, med behov for den meget omfattende støtte der er i et botilbud, tilbydes et midlertidigt eller et længerevarende botilbud. Formålet med et midlertidigt botilbud er oftest at opbygge borgerens evne til at kunne klare et liv i egen bolig med eller uden støtte. Dvs. at der er et perspektiv med, at der skal opnås nogle konkrete mål, og derefter skal borgeren klare sig i eget hjem. Længerevarende botilbud gives oftest til borgere med vedvarende massivt støttebehov, og hvor der kun er ringe udsigter til, at borgeren kommer til at bo i egen bolig uden for et botilbud.

Det er således også lettere at omlægge og tilpasse støtten til en borger i et midlertidigt botilbud, end det er for en borger i et længerevarende botilbud. Ligeledes er der også stor forskel på, hvor lang tid en borger er i et botilbud afhængigt af typen. En borger bor typisk i et midlertidigt botilbud i to til fire år, mens en borger typisk bor i et længerevarende botilbud i over 10 år.

Udgiften pr. borger i et midlertidigt botilbud er i Næstved Kommune på niveau med de øvrige kommuner. Det vil sige, at et midlertidigt botilbud koster ca. 600.000 kr. om året.

I længerevarende botilbud er der betydeligt større udsving i de gennemsnitlige udgifter på tværs af kommunerne. For borgere fra Næstved Kommune koster et længerevarende botilbud i gennemsnit 776.000 kr. om året, mens det for Sønderborg Kommune koster 492.000 kr. om året. I Vejen og Tønder Kommune er prisen ca. 650.000 kr. om året.

Figur 9 og 10: Prisen på botilbud

Kilde: Egne beregninger på baggrund indberetninger fra kommunerne

Samlet set er det **KLK's vurdering**, at på botilbudsområdet er der handlemulighed ved at:

Side 11 af 25

- Nedbringe enhedsudgifterne på længerevarende botilbud (forslag 1.1, 1.2, 3.1, 3.2)
- Nedbringe antallet af borgere i midlertidige botilbud (forslag 2.1, 3.1, 3.2)

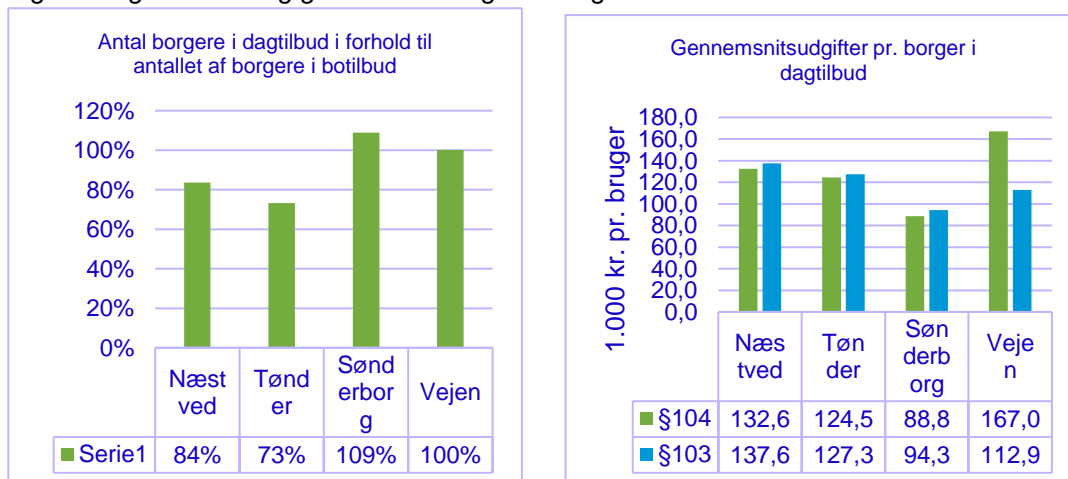
2.2.2 Beskæftigelses- og aktivitetstilbud – dagtilbud (SEL §§ 103 og 103)

Næstved Kommune har et forholdsvist lavt antal borgere i beskæftigelsestilbud (SEL § 103) samt aktivitets- og samværstilbud (SEL § 104). I forhold til antallet af borgere i botilbud udgør antallet af borgere der modtager dagtilbud 84 procent. Dette tal er lavere end i de fleste andre kommuner, men i fx Tønder Kommune er andelen endnu lavere (73 procent).

Når det er et forholdsvist lavt antal borgere, der modtager dagtilbud, kan det hænge sammen med, at der i Næstved Kommune ikke er en automatik i, at borgere, der modtager et botilbud, også får et dagtilbud. Derimod får kun borgere der er inden for målgruppen og kan profitere af dagtilbuddet denne ydelse.

Når der er kommuner, der har en lavere andel borgere i dagtilbud end Næstved Kommune, kan det hænge sammen med, at man i disse kommuner i endnu højere omfang end i Næstved Kommune har et tæt samarbejde med kommunens beskæftigelsesafdeling, og udnytter mulighederne i LAB-loven om at tilbyde borgerne beskæftigelsestilbud.

Figur 11 og 12: Antal og gennemsnitsudgifter i dagtilbud

Kilde: Egne beregninger på baggrund indberetninger fra kommunerne

Udgiften pr. borger til både beskæftigelsestilbud og til aktivitets- og samværstilbud er højere end i de tre benchmarkkommuner. Dette gælder også for Tønder Kommune, som har et relativt lavere antal borgere i dagtilbud end Næstved Kommune.

Samlet set er det **KLK's vurdering**, at på dagtilbud (SEL §§ 103 og 104) er der handlemulighed ved at:

Side 12 af 25

- Nedbringe antallet af borgere i beskæftigelsestilbud (forslag 2.4, 3.1)
- Nedbringe gennemsnitsudgiften pr. borger i dagtilbud (forslag 1.2, 1.3, 3.2)

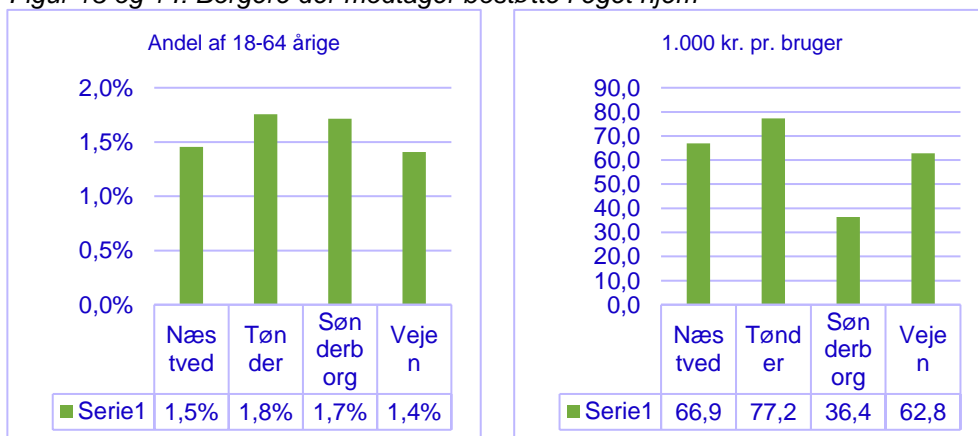
2.2.3 Bostøtte i borgernes eget hjem

Andelen af Næstved borgere, der modtager bostøtte eget hjem (SEL § 85), er lavere end i Tønder og Sønderborg Kommune, men højere end i Vejen Kommune.

Samtidig er udgiften pr. borger i bostøtten højere end i Sønderborg og Vejen Kommuner, men lavere end i Tønder Kommune.

Bostøtte i eget hjem er blandt de mindst indgribende tilbud til voksne med et støttebehov som følge af en funktionsnedsættelse. En kommune kan vælge forskellige strategier for sin anvendelse af bostøtten i forhold til andre former for støtte. Når Næstved således har et forholdsvis lavt antal borgere i botilbud, kunne dette tale for, at der så skulle være et forholdsvis højt antal borgere, der modtager bostøtte og måske også at gennemsnitsprisen skulle være forholdsvis høj. Dette er fordi at borgere, der i andre kommuner tilbydes botilbud, i Næstved Kommune tilbydes bostøtte. Dermed kan det formodes, at der både er flere borgere, der modtager bostøtte, og der også er flere borgere i bostøtten med mere omfattende støttebehov.

Figur 13 og 14: Borgere der modtager bostøtte i eget hjem

Kilde: Egne beregninger på baggrund indberetninger fra kommunerne

Samlet set er det **KLK's vurdering**, at på bostøtte (SEL § 95) er der handlemulighed ved at:

- Nedsætte antallet af borgere, der modtager bostøtte, ved at omlægge indsatsen til borgere i eget hjem ved at styrke brugen af en tidlig forebyggende indsats (forslag 1.3, 2.2)
- Nedsætte udgiften pr. borger, der modtager bostøtte ved at sænke serviceniveauet (forslag 3.1)

3. Forslag til handlemuligheder

På baggrund af analysen af udgiftspres og på baggrund af dialogen med medarbejdere og ledere fra Næstved Kommune, samt KLK's og KL's erfaringer fra andre kommuner, har KLK opstillet i alt 10 forslag til handlemuligheder.

Forslagene angiver handlemuligheder for Næstved Kommune for at nedbringe udgiftspreset på områderne for handicap og psykiatri. Det betyder, at der kræves en yderligere konkretisering af forslagene for at de endeligt kan implementeres og resultaterne realiseres.

Den enkelte forslag er inddelt i tre overordnede grupper eller veje til at nedbringe udgiftspreset.

Først præsenteres *Effektiviseringsvejen*. Effektiviseringsvejen er karakteriseret ved, at reduktionen af udgiftspreset sker uden at der nødvendigvis sker en reduktion af serviceniveauet. Det skal bemærkes, at der ved gennemførelse af forslagene vil kunne ske omlægninger, som af enten de berørte borgere, deres pårørende eller medarbejderne vil kunne opfattes som reduktioner af det eksisterende serviceniveau.

Dernæst præsenteres *Udviklings- og investeringsvejen*. Udviklings- og investeringsvejen er karakteriseret ved, at realisering af forslagene kræver betydelige omlægninger af kommunens tilrettelæggelse af indsatsen til borgerne og at der vil være økonomiske investeringer forbundet med omlægningen. Som ved effektiviseringsvejen er hensigten at reducere udgiftspreset uden at forringe serviceniveauet over for de berørte borgere på handicap og psykiatri. Men også her vil de foreslåede omlægninger kunne blive opfattet som forringelser af serviceniveauet.

Den sidste vej er *Sparevejen*. Sparevejen er karakteriseret ved, at lettelsen af udgiftspreset sker ved at reducere udgifterne på udvalgte delområder indenfor handicap og psykiatri gennem en reduktion af serviceniveauet.

3.1. Effektiviseringsvejen

3.1.1 Lavere gennemsnitspriser på længerevarende botilbud

Forslaget går ud på at reducere den gennemsnitlige udgift til borgere i længerevarende botilbud gennem at effektivisere driften på egne botilbud og mindske brugen af særtakster på eksterne botilbud. Desuden kan gennemsnitsudgiften på området på sigt formentlig sænkes ved at en større andel af borgere i fremtiden visiteres til kommunens egne botilbud.

Økonomiske konsekvenser af forslaget

Mio. kr.	2020	2021	2022	2023
Investering	0	0	0	0
Reduktion	-1,0	-2,0	-3,0	-4,0
Samlet økonomisk effekt	-1,0	-2,0	-3,0	-4,0

Næstved Kommune har forholdsvis høje gennemsnitlige takster for borgere i længerevarende botilbud. En del af forklaringen på de høje takster er, at

Næstved Kommune i forhold til andre kommuner har forholdsvis få borgere i botilbud i alt, og det må derfor formodes, at de borgere, der modtager botilbud, er borgere med forholdsvis større støttebehov. Dette er i forhold til kommuner, hvor en større andel af borgerne modtager længerevarende botilbud.

De gennemsnitlige udgifter pr. helårsborger i længerevarende botilbud i Næstved Kommune var i 2018 0,9 mio. kr., hvilket er 0,2 mio. kr. højere end i Tønder Kommune, der har en næsten lige så lav andel af borgere i længerevarende botilbud, som Næstved har. Næstved Kommunes udgifter pr. plads til borgere i kommunens egne botilbud er i gennemsnit 0,7 mio. kr. om året, mens kommunens udgifter til egne borgere i tilbud uden for kommunen i gennemsnit er 1,1 mio.kr.

Kommunens samlede udgifter til længerevarende botilbud udgjorde i 2018 172 mio. kr. Hvis de gennemsnitlige udgifter pr. borger i længerevarende botilbud reduceres med 0,6 procent om året, svarer det til 1,0 mio. kr. i 2020, voksende til 4,0 mio. kr. i 2023.

Det skal bemærkes, at dette er et forsigtigt skøn, idet den gennemsnitlige pris i længerevarende botilbud i Næstved Kommune er over 22 procent højere end i Tønder, og med dette forslag vil prisforskellen i 2023 stadig være 19 procent.

Samtidig skal det bemærkes, at Næstved Kommune i forvejen har en vis indsats i forhold til at mindske brugen af tillægstakster for borgere i botilbud uden for kommunen. Samtidig vil en effektivisering på kommunens egne botilbud formentlig på sigt kunne mærkes af enten beboere, pårørende eller begge grupper.

KL har udviklet et katalog med konkrete forslag til effektiviseringer på botilbud. Dertil er der udviklet en gratis screeningsmodel, der kan hjælpe med at identificere konkrete effektiviseringsmuligheder. KLK forslår, at Næstved Kommune anvender KL's screeningsmodel til at identificere konkrete muligheder for effektivisering på egne botilbud.

Det er ikke umiddelbart muligt at flytte en borger fra ét botilbud til et andet. Samtidig har borgere frit valg af botilbud, når blot det tilbud, borgeren vælger, passer til borgerens funktionsnedsættelse og støttebehov. Samtidig må prisen ikke væsentligt overstige det af kommunen foreslåede tilbud. Det betyder, at en øget brug af egne botilbud, fremfor at købe botilbud udenfor kommunen, stort set kun er muligt for nyvisiterede til botilbud. Det er KLK's erfaring, at den gennemsnitlige tid en borger er på det samme længerevarende botilbud er 8 – 10 år, og KLK har ikke kendskab til den gennemsnitlige opholdstid for næstvedborgere i botilbud.

3.1.2 Bedre sammenhæng mellem botilbud og dagtilbud i egne tilbud

Forslaget går ud på at skabe en bedre organisatorisk og faglig sammenhæng mellem Næstved Kommunes egne botilbud og kommunens beskæftigelsestilbud (SEL § 103) og Aktivitets- og samværstilbud (SEL § 104).

Økonomiske konsekvenser af forslaget

Mio. kr.	2020	2021	2022	2023
Investering	0	0	0	0
Reduktion	-0,2	-0,4	-0,8	-0,8
Samlet økonomisk effekt	-0,2	-0,4	-0,8	-0,8

Side 15 af 25

På nuværende tidspunkt er organiseringen af botilbud og dagtilbud i Næstved Kommune adskilt organisatorisk og fagligt. Det betyder blandt andet, at der ikke er en koordinering af fx lukkedage i dagtilbuddene, hvor borgerne derfor skal blive hjemme, med botilbuddene. Det betyder også, at vagtplaner ikke koordineres på tværs af bo- og dagtilbud.

I botilbud er der typisk brug for mest personale i morgentimerne og i eftermiddags og aften timerne. På dagtilbuddene er der typisk brug for personale i dagtimerne. Ved at personalets vagtplaner lægges på tværs af bo- og dagtilbud vil der kunne laves mere effektive vagtplaner. Mere effektive vagtplaner er fx, at medarbejderne ikke har "huller" i vagten, hvor der ikke er borgere til stede i botilbuddet.

Kommunens samlede udgifter til dagtilbud udgør 40 mio. kr. I beregningerne af de økonomiske konsekvenser af forslaget, er det forudsat, at kommunen kan spare to procent af udgifterne på området, dog kun ½ procent det første år.

Der er den usikkerhed forbundet med forslaget, at ændringer i vagtplanlægningen som foreslået vil betyde forholdsvis store omlægninger i det arbejde personalet udfører, og ikke alle ansatte nødvendigvis er kvalificerede til de nye opgaver, de skal løse.

3.1.3 Tættere samarbejde mellem myndighed og egne udførere

Forslaget går ud på at der etableres et tæt samarbejde mellem kommunens myndighedsafdeling og kommunens egne udførere. Dermed skal kommunens egne udførerenheder betragtes som en særligt betroet samarbejdspartner for myndighedsafdelingen, og den viden, medarbejdere fra udførerenhederne har om borgerne, skal endnu tættere indgå i myndighedsarbejdet. Samtidig får udførerenhederne et endnu større ansvar for, at der arbejdes med de af myndigheden opstillede mål for borgerne og med det perspektiv, at borgerne så vidt muligt skal kunne klare sig selv med mindre eller slet ingen støtte fra kommunen.

Det skal bemærkes, at KLIK er blevet oplyst, at Næstved Kommune i forvejen dels har en fremskudt visitation og dels at der allerede er et udmærket samarbejde mellem myndighedsafdelingen og udførerenhederne.

Det er dog KLIK's erfaring, at to forhold er vigtige, hvis samarbejdet mellem myndighed og egne leverandører skal styrkes med henblik på mere effektiv udnyttelse af ressourcerne. For det første ved at italesætte og i praksis behandle kommunens egne udførerenheder som særligt betroede samarbejdspartnere for myndighedsafdelingen. For det andet ved at udførerenhederne fokuserer ekstra på at arbejde målrettet med de opstillede mål for borgerne, og ikke med andre ting, som de ellers kunne finde vigtige, men som myndighed ikke har vurderet der skal arbejdes med.

Det er efter KLK's vurdering ikke muligt at sætte beløb på de reduktioner en sådan omlægning kan opnå, da det afhænger af i hvilket omfang der allerede fokuseres på i udførerens arbejde med borgerne. Forslaget kan ses i sammenhæng med forslagene om skærpelse af serviceniveau under Sparevejen. Her giver den tætte kobling mellem myndighed og udfører et godt grundlag for at sikre, at servicereduktioner finder sted på en måde, hvor der tages mest muligt hensyn til borgernes konkrete og mest omfattende behov.

Det skal dog bemærkes, at den tætte kobling mellem myndighed og leverandør er en af grundpillerne i en solid faglig og økonomisk styring på området. Det må normalt antages, at samarbejdet mellem myndigheden og kommunens egne leverandører fungerer bedre end myndighedens samarbejde med eksterne leverandører. Derfor kan der almindeligvis opnås en bedre styring af området jo højere andel af leverandørerne, der ejes af kommunen selv.

En risiko ved forslaget og leverandørerne som særligt betroede samarbejdspartnere for myndigheden er, at medarbejdere hos både myndighed og leverandører får ændret deres roller i forhold til hinanden. Det betyder, at medarbejdere fra myndighed i højere grad skal lytte til hvad leverandørerne fortæller om borgerne og muligvis give dem større spillerum til at vælge de mest effektive handlinger for at nå målene. Samtidig får medarbejderne på udførerenshederne et større ansvar for at borgerne opnår resultater og for at vurdere, om resultaterne kan opnås. Dermed får de en form for myndighedsansvar. Det er KLK's erfaring, at denne ændring i roller på medarbejderniveau kan være vanskelig at gennemføre, og at kræver en del tilvænning og nye rutiner.

3.2. Udviklings- og investeringsvejen

3.2.1 Nedbringe opholdstid i midlertidige botilbud

Forslaget går ud på, at kommunen gennem en række indsatser forkorter den periode en borger bor i et midlertidigt botilbud (SEL § 107). Dette kan ske dels ved at sikre en mere målrettet fokus i indsatsen til borgerne, der ned sætter længden af den periode, borgerne bor på midlertidige botilbud, og dels ved at have fokus på, at prisen på midlertidige botilbud ikke er højere end nødvendigt.

Økonomiske konsekvenser af forslaget

Mio. kr.	2020	2021	2022	2023
Investering	?	?	?	?
Reduktion	-3,8	-7,5	-11,0	-15,0
Samlet økonomisk effekt	-3,8	-7,5	-11,0	-15,0

Kommunens udgifter til midlertidige botilbud (SEL § 107) er steget fra 56 mio. kr. i 2015 til 93 mio. kr. i 2018. Det skyldes dels, at behovet for midlertidige botilbud for borgere i Næstved Kommune er steget, og antallet af Næstvedborgere i midlertidige botilbud er steget fra 104 i 2015 til 150 i 2018. Dels skyldes det, at de gennemsnitlige priser for borgere i midlertidige botilbud er steget fra 540.000 kr. i 2015 til 618.000 kr. i 2018, når der korrigeres for almindelige stigninger i priser og lønninger. Stigende priser kan både skyldes, at botilbuddene tager højere priser og at borgerens gennemsnitlige støttebehov er øget.

Kommunen er således udfordret af både stigende efterspørgsel og stigende priser til midlertidige botilbud. Det skal dog oplyses, at den gennemsnitlige pris på midlertidige botilbud i Næstved Kommune er på niveau med prisen i andre kommuner. Et fald i udgifterne på området vil derfor formentlig primært kunne hentes ved at skabe et fald i antallet af borgere i midlertidige botilbud eller kortere opholdstid.

Af de 150 borgere i midlertidige botilbud er de 96 under 30 år, de 45 mellem 30 og 64 år og de ni over 65 år. Der er således en overvægt af unge i midlertidige botilbud. Dette er helt naturligt, idet netop formålet med midlertidige botilbud er enten afklaring eller udvikling. Afklaring består i at borgere med omfattende støttebehov bor en periode på et midlertidigt botilbud med henblik på afklaring af, om borgeren også fremover har behov for støtte i enten et længerevarende botilbud eller som støtte i eget hjem. Udviklende støtte består i, at borgeren i en periode af sit liv bor på et botilbud med henblik på at opnå kompetence i fx livsmestring og ADL (Almindelig Daglig Livsførelse) til at kunne bo i egen bolig enten med støtte eller uden støtte. Et eksempel på dette er unge, der visiteres til botræning.

Formålet med midlertidige botilbud er dermed, at borgerne bor på botilbuddet i en kortere periode; typisk et til fire år. Det er derfor også vigtigt, at der er et klart formål med borgerens ophold i botilbuddet og at botilbuddets indsats retter sig mod det formål og opnåelse af de mål for borgeren, der er sat ved visitationen til botilbuddet og også at der arbejdes på, at borgerne hjemgives fra de midlertidige botilbud. Dette sker bedst hvis der er en tæt forbindelse mellem myndighedsafdelingen og botilbuddet. Det er oplagt, at denne tætte kobling bedst sikres, hvis Næstved Kommune selv ejer botilbuddene, og dermed kan sikre at den faglige og økonomiske styring af botilbuddet stemmer overens med kommunens politikker og økonomi.

Når en borger hjemgives til egen bolig efter ophold i et midlertidigt botilbud, vil det ofte være forbundet med stor usikkerhed for borgeren at skulle klare sig selv. Dette kan også være tilfældet, selvom borgeren får tilbudt bostøtte. Denne usikkerhed kan evt. også medvirke til, at medarbejderne i det midlertidige botilbud vurderer, at borgeren har behov for et lidt længere ophold i botilbuddet. For at mindske denne usikkerhed, kan bostøtten til borgere, der hjemgives til eget botilbud efter ophold i midlertidige botilbud, udføres af medarbejdere fra botilbuddet, dvs. en som borgeren kender og som kender borgeren. Dette er der gode erfaringer med fra andre kommuner. Denne løsning er stort set kun muligt, hvis kommunen selv driver botilbuddet og at det sker inden for kommunens grænser.

Næstved Kommune havde i 2018 150 helårsborgere i midlertidige botilbud (SEL § 107). Af disse boede de 28 på kommunens egne botilbud, mens de resterende 132 boede på midlertidige botilbud uden for Næstved Kommune. Næstved Kommune har selv 34 pladser på midlertidige botilbud, hvoraf de seks aktuelt sælges til borgere fra andre kommuner. Der er derfor risiko for, at den nødvendige tætte kobling mellem myndighedsafdelingen og botilbuddene ikke er til stede.

KLK er også blevet oplyst om, at der kan være ventetid på at finde en bolig til borgere i midlertidige botilbud, som i princippet kan hjemgives. Hvis denne

ventetid udgør fx seks måneder, kan det betyde merudgifter på op til 300.000 kr. pr. borger, der venter på at få en bolig, som vedkommende kan betale indskud og husleje i. Hvis denne ventetid gælder for ¼ af de 50, der hvert år hjemgives fra midlertidige botilbud, vil kommunen kunne spare 3,5 til 4,0 mio. kr., ved at halvere ventetiden. Dette er ikke medtaget i de økonomiske konsekvenser af forslaget.

Aktuelt er der 16 borgere som både modtager STU og som samtidig bor på et midlertidigt botilbud. Hvis tilbuddet gives uden for Næstved Kommune, er der risiko for flere fordyrende forhold. For det første at borgere, der ville kunne klare sig i egen bolig hvis STU-tilbuddet var i Næstved Kommune, nu bor i et midlertidigt botilbud og med omfattende støtte. For det andet at indholdet i det midlertidige botilbud delvist er sammenfaldende med indholdet i borgerens STU, og der dermed sker en dobbeltkompensering af borgerens funktionsnedsættelse. Samlet set modtog 165 næstvedborgere STU i 2018, så det er kun en mindre andel af disse, der også bor i midlertidige botilbud.

De konkrete tiltag, der kan medføre et lavere opholdstid for borgere i midlertidige botilbud, er:

- Øge antallet af egne midlertidige botilbud koblet med et tæt samarbejde mellem myndighed og udfører
- Medarbejdere fra botilbuddet bliver bostøtte for borgere, der hjemgives
- Afkorte ventetiden på bolig efter hjemgivelse fra midlertidigt botilbud
- Øget fokus på at STU gives i tilbud der drives af Næstved Kommune

De økonomiske beregninger af forslaget vedrører alene kommunens driftsudgifter på området. Forudsætning for beregningerne er, at den gennemsnitlige opholdstid på midlertidige botilbud i Næstved Kommune er tre år, og at denne med en mere fokuseret indsats over en periode på fire år kan nedbringes med seks måneder til 2,5 år. Dermed vil antallet af årspladser kunne nedbringes med 1/6 af det nuværende antal, svarende til 25 pladser. Det giver en potentiel besparelse på 15 mio. kr., der er forudsat successivt realiseret over de næste fire år.

Forslaget kræver yderligere undersøgelser og behandling i Næstved Kommune, idet udgifter til anlæg af botilbud ikke er medtaget i de økonomiske beregninger.

Der er den risiko forbundet med anlæg af nye midlertidige botilbud, at stigningen i behovet for midlertidige botilbud ophører, og kommunen dermed risikerer at stå med et antal tomme pladser i botilbud. Det er KLK's erfaring fra analyser af støttebehovene hos unge, at der er en kraftig stigning i antallet af unge med psykiatriske diagnoser som ADHD og autismspektrumforstyrrelser. Det er derfor KLK's vurdering, at der også fremover vil være behov for midlertidige botilbud til unge i Næstved Kommune.

Der er også den risiko forbundet med forslaget, at gennemførelse af forslaget alene medfører, at stigningen i antallet af borgere i midlertidige botilbud falder, og at antallet fastholdes eller blot stiger mindre. Dermed vil forslaget ikke bidrage til budgetforbedringer i forhold til det nuværende udgiftsniveau,

men alene medføre en fastholdelse eller mindre voldsom stigning i udgifterne.

3.2.2 Tidlig afklarende indsats gennem øget brug af SEL § 82

Forslaget går ud på, at kommunen i øget omfang anvender en tidlig afklarende tilgang for borgere, der søger støtte (SEL § 82). Formålet er, at borgere der søger støtte som hovedregel først skal gennemføre et tidsbegrænset forløb på tre til seks måneder inden de visiteres til mere permanent støtte.

Økonomiske konsekvenser af forslaget

Mio. kr.	2020	2021	2022	2023
Investering	?	?	?	?
Reduktion	-0,5	-1,0	-2,0	-3,0
Samlet økonomisk effekt	-0,5	-1,0	-2,0	-3,0

Næstved Kommune brugte i 2018 48 mio. kr. til bostøtte, hvilket er 16 mio. kr. mere end i 2015. Antallet af borgere, der modtager bostøtte, har været nogenlunde konstant i perioden, men den gennemsnitlige omkostning pr. borger er steget fra 45.000 kr. om året i 2015 til 67.000 kr. om året i 2018. Kommunens egne leverandører på området er rammestyret, og kommunen anvender et antal private virksomheder til borgere med mere omfattende støttebehov.

Formålet med den tidlige indsats er at give borgere med støttebehov en hurtig hjælp og dermed måske afværge, at de på sigt har behov for mere omfattende og permanent støtte. Det kan fx ske ved, at borgerne får en afklaring af årsagen til støttebehovet og får en hurtig hjælp. Kommunen opnår også et tættere kendskab til borgeren, og dermed får kommunen et bedre grundlag til at vurdere borgerens støttebehov, hvis det efterfølgende viser sig, at borgeren har behov for mere permanent støtte. Denne støtte vil så mere præcist kunne rette sig mod borgerens støttebehov og med præcise realistiske mål. Det vil også kunne afklares, om der er ressourcer i borgerens netværk eller i frivillige organisationer, som vil kunne støtte borgeren fremover, og borgeren dermed kan undgå behovet for støtte fra kommunen.

Denne tilgang kendes allerede i forskellige former fra andre kommuner. Fx anvender Esbjerg og Fredericia modeller, der minder om dette forslag.

Næstved Kommune anvender allerede i meget begrænset omfang mulighederne efter SEL § 82 og har også et antal uvisiterede væresteder, for målgruppen. Samtidig har kommunen etableret en akuttelefon, som er delt mellem Socialpsykiatrisk Center og Center for Socialt Udsatte. KLK anbefaler, at kommunen fastholder både de uvisiterede væresteder samt akuttelefonen og både kvantitativt og kvalitativ følger tæt op på aktiviteten og typen af henvendelser til såvel væresteder som akut-telefonen.

Nærværende forslag vil dog formentlig udvide både det antal borgere, der modtager støtte og for nogles vedkommende også betyde mere støtte til borgeren, end de får nu. Det er erfaringen fra andre kommuner, at modellen vil skulle indføres over flere år, før de fulde effekter opnås.

Beregningerne af de økonomiske effekter af forslaget baserer sig på en række forudsætninger baseret på KLK's erfaringer fra andre kommuner. Disse forudsætninger er:

Side 20 af 25

- Ca. halvdelen af det samlede antal modtagere af støtte efter §§ 82 og 85 vil modtage støtte efter hver af de to §§
- Det samlede antal modtagere af støtte vil stige fra 719 til 785, fordi målgruppen for den tidlige indsats er bredere end den nuværende målgruppe for bostøtte
- Den gennemsnitlige udgift pr. borger i bostøtte kan fastholdes på 67.000 kr.
- Den gennemsnitlige udgift pr. borger i den tidlige indsats vil være 50.000 kr.

Samlet set har forslaget dermed et økonomisk potentiale på 3 mio. kr., ved de givne forudsætninger. De samlede beregninger vises i nedenstående tabel

	Nuværende			Efter forslag			Besparelse (mio. kr.)
	Antal borgere	Enhedspris (1.000 kr.)	Udgift (mio. kr.)	Antal borgere	Enhedspris (1.000 kr.)	Udgift	
Tidlig indsats	6	-	1,3	392	50	19,6	18,3
Bostøtte	713	67	47,7	392	67	26,3	-21,4
I alt	719	-	49,0	785		45,9	-3,1

sd

Risikoen ved forslaget er fx, at det kan medføre, at flere borgere samlet set får afklaret et permanent støttebehov, og at forudsætningerne dermed ikke kan holdes. Forslaget kræver også, at det rent faktisk bliver muligt at fastholde et antal borgere uden permanent støtte efter den tidlige indsats, og dermed at det også lykkes at skabe sammenhæng med ressourcer i borgernes netværk og hos frivillige organisationer. Endvidere er der en risiko for, at de forudsatte enhedspriser ikke kan fastholdes fremover.

I et vist omfang kan der kompenseres for, at de samlede udgifter stiger, ved at give udførerne en økonomiske ramme, som støtten skal leveres inden for uanset antallet af modtager af støtte. Dette er aktuelt kun muligt for de udførere, der ejes af Næstved Kommune

3.2.3 Langsigtet forebyggende indsats på tværs de specialiserede socialområder for børn, unge og voksne

Forslaget går ud på, at kommunen udvikler en forebyggende praksis på tværs af de specialiserede socialområder med henblik på at på sigt forebygge, at både børn, unge og voksne får behov for støtte fra kommunen.

Forslaget har forholdsvis lang løbetid med hensyn til de økonomiske konsekvenser for det specialiserede voksenområde. Dette skyldes, at der går

nogle år, inden en mere forebyggende tilgang på området for børn og unge med særlige behov slår igennem på voksenområdet.

Side 21 af 25

Det skal understreges, at KLK ikke har foretaget en nærmere analyse af kommunens indsats på området for børn og unge med særlige behov. Der er dog særligt tre forhold, som alligevel er værd at bemærke, og som danner grundlag for dette delforslag om sammenhængende forebyggende indsats.

Det første forhold er, at KLK er blevet oplyst om, at der er et rigtig godt samarbejde om de konkrete unge, der forventes af få behov for støtte på voksenområdet, når de fylder 18 år. Dette er forholdsvist usædvanligt i forhold til de erfaringer, KLK har fra rigtig mange andre kommuner. Der er således et godt grundlag for et godt samarbejde på tværs af områderne.

Det andet forhold er, at Næstved Kommune bruger forholdsvis få midler på forebyggende indsatser på området for børn og unge med særlige behov. Det fremgår af regnskabet fra 2018, opstillet i ECO nøgletallene, at Næstved Kommune bruger over 40 procent færre ressourcer på forebyggende indsatser end sammenlignelige kommuner og også væsentligt færre ressourcer end både de øvrige kommuner i Region Sjælland og for kommunerne i hele landet. Nøgletallene indikerer således, at Næstved Kommune ikke prioriterer det forebyggende arbejde efter Servicelovens børneparagraffer i samme omfang som andre kommuner.

Det tredje forhold er, at Næstved Kommune har en væsentlig lavere andel af sine udgifter til anbragte børn og unge på plejefamilier end andre kommuner. Således er det kun 25 procent af udgifterne til anbringelser i Næstved Kommune der bruges til anbringelse i plejefamilier, hvor andelen i sammenlignelige kommuner og de øvrige kommuner i Region Sjælland er over 40 procent. Samlet set bruger Næstved Kommune dog ikke flere penge på anbringelser end sammenlignelige kommuner. Det er KLK's erfaring, at anbringelser i plejefamilier giver de anbragte børn og unge et betydeligt mere almindeligt liv end det at være anbragt i en institution gør. Dermed øges risikoen for, at den unge også får behov for støtte efter det fyldte attende år.

Indholdet i forslaget kan fx samles under overskriften "det lange lys på i sagsbehandlingen". Det betyder, at indsatsen på området for børn og unge med særlige behov retter sig mod, at børnene og de unge får et solidt grundlag for et almindeligt voksenliv med uddannelse, egen bolig og job. Dette selvfølgelig under forudsætning af sikring af barnets eller den unges umiddelbare sikkerhed og trivsel.

Der er dog også risici forbundet med forslaget, idet forslaget formentlig vil føre til, at udgifterne på området for børn og unge med særlige behov i en periode stiger, uden at udgifterne falder tilsvarende på områderne for handicap og psykiatri. En øget forebyggende indsats kan også betyde, at flere børn og unge med særlige behov bliver identificeret med behov for hjælp fra kommunen, og dette også medfører øgede udgifter til både forebyggende foranstaltninger og i værste fald også anbringelser i en periode.

3.2.4 Sammenhængende indsats på tværs af beskæftigelses- og socialområdet (Den kommende Hovedlov)

Forslaget går ud på, at kommunen i øget omfang samordner indsatsen på social- og beskæftigelsesområdet. Dette er også intentionerne bag og indholdet i den nye Hovedlov, som forventes vedtaget i Folketinget. Formålet med Hovedloven er at sikre, at borgerne oplever en sammenhæng i indsatserne på tværs af de traditionelle skel i forvaltningerne.

Side 22 af 25

Der er ikke beregnet et økonomisk potentiale af Hovedloven, da de hidtidige erfaringer med samtænkning af indsatserne ikke peger på at der kan realiseres et økonomisk potentiale. Når forslaget alligevel er taget med, er det for at gøre opmærksom på, at kommunen med fordel allerede nu kan forberede sin praksis på, at den nye hovedlov kommer. Hovedloven vil formentlig komme til at kræve, at der sker en organisatorisk samordning af både indsatser, styring og økonomi for borgere med indsatser efter Serviceloven og Loven om Aktiv Beskæftigelsesindsats mfl.

Implementeringen af hovedloven vil dog under alle tilfælde kræve en større omstilling i mange kommuner, hvor der skal udvikles lokalt tilpassede modeller for styring af visitation og indsatser på tværs af social-, sundheds- og beskæftigelsesområdet. Dette vil ift. målgruppen for hovedloven bryde med nuværende fagopdelte organiseringsformer, hvilket vil kræve et stærkt ledelsesfokus på tværs af fagsøjler, samt en ledelse der støtter op om udvikling af fælles mål. Der vil desuden være behov for modeller for at allokere ressourcer og bevillingskompetencer til den helhedsorienterede indsats og samtidig sikre et klart budgetansvar.

Selvom det præcise indhold og ordlyd af hovedloven på nuværende tidspunkt ikke er kendt, er det således relevant, at Næstved Kommune allerede på nuværende tidspunkt begynder at overveje hvilken organisering man vil placere den helhedsorienteret indsats til borgere og familier med komplekse problemer i. Dette særlig set i lyset af, at kommunen peger på at man ser et potentiale i at blive mere skarpe i visitation og opfølgning på borgers progression, hvis der etableres et tættere og mere formaliseret samarbejde med udredning, indsats og opfølgning på tværs af Center for Handicap og Psykiatri og Center for Arbejdsmarked.

Det er derfor helt oplagt, at kommunen arbejder videre af denne vej og tager hul på en proces med hvordan et tværgående samarbejde mellem Center for Handicap og Psykiatri og Center for Arbejdsmarked konkret kan se ud, herunder hvordan man både fagligt, organisatorisk og styringsmæssigt vil arbejde med fælles udredning, visitation og opfølgning på tværs af beskæftigelse-, social- og sundhedsområderne i kommunen, som den nye hovedlov kommer til at stille krav om.

3.3. Sparevejen

3.3.1 Skærpelse af serviceniveau og serviceadgang til botilbud, bostøtte mv.

Forslaget går ud på, at kommunen konstant afprøver grænserne for hvor lidt støtte borgere kan få, og arbejder systematisk med at minimere støtten ved visitation af nye borgere til tilbud og at støtten til allerede visiterede borgere søges nedsat. Samtidig med at adgangen til, hvem der kan få støtte skærpes.

Økonomiske konsekvenser af forslaget

Mio. kr.	2020	2021	2022	2023
Investering	0	0	0	0
Reduktion	-2,0	-4,0	-6,0	-8,0
Samlet økonomisk effekt	-2,0	-4,0	-6,0	-8,0

Side 23 af 25

KLK er blevet oplyst, at kommunen arbejder meget systematisk med anvendelse af Voksenudredningsmetoden (VUM) til vurdering af borgernes støttebehov og udmåling af støtten. Da kommunen har meget få hjemvisninger af sager fra Ankestyrelsen, samtidig med at kommunen har et lavt udgiftsniveau på området, tyder det på, at kommunens udredning af borgerne er systematisk og velbeskrevet. Samtidig tyder tallene ikke på, at kommunen har et højt serviceniveau på området.

Der er heller ikke konkrete forhold i kommunens servicedeclarationer og serviceniveaubeskrivelser, der i sig selv peger på et højt serviceniveau på områderne handicap og psykiatri i Næstved Kommune. Samtidig er der beskrevet en tydelig sammenhæng mellem det støtteniveau borgeren vurderes til i VUM-udredningen og den støtte, der kan opnås fra Næstved Kommune. Dette udgør et solidt grundlag for den faglige og økonomiske styring af området. Samtidig bliver det tydeligt hvad serviceniveauet er for den politiske ledelse i kommunen.

Når KLK alligevel foreslår en reduktion af serviceniveauet, er det fordi det altid er en mulighed for en kommune at forsøge at presse grænserne for serviceniveauet i forhold til bestemmelserne i Serviceloven.

Da det ikke er ligetil at revisitere borgere til mindre støtte, end de allerede får, vil en generel sænkning af serviceniveauet for det meste ramme borgere der nyvisiteres eller revisiteres til støtte.

Forslaget om at nedsætte serviceniveauet kan gennemføres som en sænkning af serviceniveauet over for den enkelte borger ved visitationen. Det kan også gennemføres ved at beskære budgetter og dermed serviceniveauet i kommunens egne udførerenheder. Dette er indholdet i det næste forslag.

De samlede udgifter til handicap- og psykiatriområdet i Næstved Kommune var i 2018 næsten 400 mio. kr., og en reduktion af serviceniveauet på ½ procent om året vil dermed kunne indbringe en budgetforbedring på otte mio. kr. over fire år.

Konsekvensen for borgerne vil være at, borgerne vil modtage en ringere kompensation af deres funktionsnedsættelse end på nuværende tidspunkt. Da den reelle sænkning af serviceniveau i praksis formentlig vil ramme skævt, vil nogle borgere opleve, at de fremover modtager den samme støtte som tidligere, mens andre grupper af borgere vil mærke en mere omfattende nedsættelse af støtten. Da det er lettere at spare på den forebyggende og rehabiliterende indsats og i stedet nøjes med at kompensere borgerne passivt for deres funktionsnedsættelse, vil det formentlig i første omgang særligt

være borgere med forebyggende og udviklende støtte, der får ringere service end hidtil. Det kan betyde, at udgifterne på området på sigt vil stige, selvom de falder i første omgang.

Der er også forbundet den usikkerhed med forslaget, at der formentlig vil komme flere hjemvisninger på klager, og det ikke bliver muligt at nedsætte serviceniveauet i det omfang, det er forudsat i forslaget. Endvidere er der risiko ved forslaget, hvis det gennemføres sammen med det næste forslag om mere generelt at beskære udgifterne i kommunens egne udførerenheder. Dermed kan besparelserne blive hjemtaget dobbelt, og kan muligvis ikke gennemføres inden for rammerne af lovgivning, overenskomster mv.

3.3.2 Generel besparelse på kommunens egne tilbud

Forslaget går ud på, at kommunen nedsætter budgetterne for kommunens egne tilbud.

Økonomiske konsekvenser af forslaget

Mio. kr.	2020	2021	2022	2023
Investering	0	0	0	0
Reduktion	-2,0	-4,0	-6,0	-8,0
Samlet økonomisk effekt	-2,0	-4,0	-6,0	-8,0

Forudsætningerne for beregningerne er, at der gennemføres en generel besparelse på en procent om året på kommunens egne udførerenheder og det antages, at denne i praksis kan gennemføres på et budget svarende til halvdelen af de ca. 400 mio. kr. kommunen anvender til psykiatri og handicap efter Serviceloven. Det vil give et samlet provenu efter fire år på otte mio. kr.

De borgere, der bruger kommunens egne tilbud, vil formentlig opleve en nedgang i den service de får, uden at der sker ændringer i deres støttebehov eller visiterede ydelser. Samtidig vil medarbejderne på området formentlig opleve en lidt mere presset hverdag. Selvom besparelserne fordeles jævnt ud, vil oplevelsen af hvordan de rammer være forskellig. Det skyldes, at det på nogle områder vil være lettere at absorbere besparelserne i den daglige drift, mens særligt små områder mest tydeligt vil mærke besparelserne.

Næstvedborgere, der modtager tilbud købt uden for Næstved Kommune, vil ikke opleve besparelserne. Til gengæld vil andre kommuners borgere, som er i tilbud tilhørende Næstved Kommune, også opleve konsekvenserne af besparelserne.

Der er den risiko forbundet med forslaget, at velfungerende driftsenheder udfordres på deres måde at løse opgaven på, og dermed også på deres oplevelse af den leverede kvalitet. Samtidig vil der kunne være enheder, hvor besparelserne ikke kan gennemføres, uden at enhederne reelt må lukke i deres nuværende form.

Når konsekvenserne af de foreslåede besparelser kan beskrives så forholdsvis ensidigt negativt, skyldes det, at Næstved Kommune i forvejen har et relativt lavt udgiftsniveau på området, og det derfor må antages, at der ikke er en overflod af ressourcer i kommunens enheder.

3.3.3 Besparelser på STU

Forslaget går ud på, at kommunen nedsætter udgifterne til STU (Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse) gennem at nedbringe antallet af borgere, der modtager STU og evt. nedbringe taksterne på området.

Økonomiske konsekvenser af forslaget

Mio. kr.	2020	2021	2022	2023
Investering	0	0	0	0
Reduktion	-0,4	-0,8	-1,2	-1,6
Samlet økonomisk effekt	-0,4	-0,8	-1,2	-1,6

Næstved Kommune brugte i 2018 25 mio. kr. til STU, hvilket er en betydelig stigning fra de 20 mio. kr. kommunen brugte på området i 2015. Stigningen skyldes hovedsageligt, at antallet af unge i STU er vokset fra at udgøre en procent af de 18 – 25-årige til at udgøre 1,25 procent. Det vil sige en stigning fra 97 til 123 unge i STU. Andre kommuner har også oplevet næsten tilsvarende stigning i udgifterne til STU. Men i Næstved Kommune udgør udgifterne til STU 2.600 kr. pr. 16 – 25-årig. Det er både over niveauet for kommunerne i hele landet og i de sammenlignede kommuner. Udgiften pr. helårs-ung i STU i Næstved Kommune var 208.000 kr. i 2018, hvilket ikke er højt i forhold til de fleste kommuner. Men nogle kommuner har lavere gennemsnitspriser uden at have tilsvarende flere unge i STU-forløb.

Forslaget går ud på at nedbringe antallet af unge der modtager STU i Næstved Kommune. Dette gennem en skærpet fokus på om de, der visiteres til STU, også tilhører målgruppen i snæver forstand.

Over fire år vil dette kunne føre til en besparelse på 1,6 mio. kr., under forudsætning af, at antallet af unge i STU bliver reduceret med otte til at være 115 i 2024 mod de 125 i 2018.

Der er den risiko ved forslaget, at de relativt høje udgifter til området i Næstved Kommune skyldes, at der i kommunen er et stort antal sociale institutioner for unge, og at der dermed er et særligt højt antal unge i målgruppen for STU i Næstved Kommune.